

Asia: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi saimaannorpan suojelusta kaupalliselle kalastukselle aiheutuvien taloudellisten vaikutusten johdosta... (VN/31970/2023)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saimaannorpan suojelusta kaupalliselle kalastukselle aiheutuvien taloudellisten vaikutusten johdosta myönnettävästä avustuksesta. Asetusluonnos uudistaa kaupallisille kalastajille maksettavaa korvausta ja korvausten perusteita. Luonnonvarakeskus on ollut vuoteen 2024 asti kaupallisten sisävesikalastajien saalisilmoitusten vastaanottaja, joten tutkimuslaitoksella on hyvä käsitys kaupallisen kalastuksen laajuudesta ja ajoittumisesta sisävesillä.

2 Lausunto

Asetusluonnoksen tavoitteena on edistää saimaannorpan suojelun ja kannattavan kaupallisen kalastuksen yhteensovittamista. Asetusluonnos kannustaa kaupallisia kalastajia siirtymään norppaturvallisten pyydysten käyttöön pois perinteisestä verkkopyynnistä. Luonnonvarakeskus pitää tätä hyvänä tavoitteena, samoin panostusta norppaturvallisten pyydysten ja kalastusmenetelmien kehitykseen. Avustuksen edellytyksenä olisi kaupallinen kalastaminen rajoitusaikana joko rajoitusalueella sallituilla pyydyksillä tai rajoitusalueen ulkopuolella. Luonnoksen mukaan avustussumma laskettaisiin rajoitusalueelta koko vuonna saatuun saaliiseen perustuen. Tällöin myös rajoitusaikana rajoitusalueelta laillisilla pyydyksillä saatu saalis kasvattaisi avustussummaa.

Avustukselle on määritelty luonnoksessa selkeät laskentaperusteet. Tämä lisää ennustettavuutta kaupallisessa kalastuksessa ja osaltaan helpottaa saimaannorpan suojelun ja kaupallisen kalastuksen yhteensovittamista.

Ehdotettu menettely jättäisi kuitenkin avustusten ulkopuolelle sellaiset kalastajat, joilla ei ole mahdollisuuksia vaihtoehtoisten pyydysten käyttöön tai vaihtoehtoisiin kalastusalueisiin rajoitusaikana. Nykyään rajoitusaika alkaa 15.4., jolloin ainakin joinain vuosina jäältä tapahtuva verkkokalastus on vielä mahdollista. Tälle kalastusmuodolle ei ole tällä hetkellä olemassa norppaturvallista vaihtoehtoa. Samoin kalastaja, joka rajoitusten vuoksi on joutunut muuttamaan kalastustaan passiivipyydyksistä aktiivipyydyksiin, jää avustuksen ulkopuolelle. Verkkokalastuskiellon vuoksi kalastaja on voinut siirtyä esimerkiksi kuhan verkkokalastuksesta muikun nuottakalastukseen.

Ehdotettu asetukset vaatisi kaupalliselta kalastajalta nykyisestä käytännöstä poikkeavia saalisilmoituksia. Kaupallisen sisävesikalastajien saalisilmoitusten vastaanotto on siirtynyt vuoden 2024 alusta Luonnonvarakeskukselta ELY-

keskuksille. Asiaa koskevaa asetusta ei kuitenkaan ole vielä annettu. Saalisilmoitus on tähän asti annettu kerran vuodessa kuukausittaisina yhteenvetoina. Mikäli tähän tulee muutoksia, on syytä yhteensovittaa tässä luonnoksessa esitetyt saalisilmoitusta koskevat kohdat.

Luonnonvarakeskus julkaisee kalan tuottajahintatietoja rannikolta sekä alueellisesti että koko rannikon keskiarvona. Luonnonvarakeskus kerää hintatietoa myös sisävesiltä. Perustelumuiistiossa voisi selvyiden vuoksi todeta, mitä hintatietoa käytetään korvauksen laskemisessa. Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan laskennassa tulisi käyttää sisävesiltä kerättyä tietoa.

Luonnonvarakeskukseen yhteydessä olleet nuottakalastajat ovat raportoineet saimaannorppien aiheuttamista ongelmista myös aktiivipyydyksillä tapahtuvassa kalastuksessa. Esimerkiksi talvinuotanvedon yhteydessä apajaan tulleen norpan on havaittu karkottavan muikkuparvet pois apajasta, jolloin saalis jää vähäiseksi. Tämäntapaisten haittojen esiintymistä, yleisyyttä ja mahdollisia edellytyksiä niiden korvaamiseen olisi hyvä selvittää kalastajien kanssa yhteistyössä.

Kokonaisuutena Luonnonvarakeskus pitää asetusluonnosta hyvänä ratkaisuna saimaannorpan suojelun kaupalliselle kalastukselle aiheuttamien haittojen kompensoimiseksi.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 19.01.2024 klo 16:32:15.

Lausunnon valmistelija(t):
Tapio Keskinen
Ari Leskelä

Liitteet:

Tiedoksi: